

13.05.2014

Valtioneuvoston kanslia

Viite: VNK/340/31/2014

SM:n turvallisuusteeman hakuilmoitustekstit VNK:lle

Viitaten pyyntöönne lähettää hakuilmoituksen tekstit valtioneuvoston kanslialle, liitteenä sisäministeriön koordinoiman turvallisuusjaoston hakuilmoitustekstit.

Talousjohtaja Jukka Aalto

Kehittämisenneuvos Harri Martikainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä. Sisäministeriö SM 13.05.2014 klo 16.34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet Sisäministeriön TEA-turvallisuusjaoston hakuilmoitus

Tiedoksi TEA-turvallisuusjaosto

13.05.2014

Liite: Tekstiehdotukset hakuilmoitukseen - IV Turvallinen yhteiskunta**1. Turvallisesti arjessa**

Hakukierroksella 1/2014 kärkiteeman painopisteenä ovat Maahanmuuton 2020 -strategian toimeenpanoa edistävät ja tukevat tutkimushankkeet. Strategia suuntaa kohti tulevaa vuosikymmentä tilanteessa, jossa liikkuvuus lisääntyy, väestö rakenne muuttuu ja moninaisuus yhteiskunnassamme lisääntyy - näihin kysymyksiin meidän tulee voida reagoida myös tutkimuksen keinoin.

Hakukierroksen tavoite: viitotetaan tutkimuksen keinoin tietä aktiivisemmalle ja ennakoivammalle maahanmuuttopolitiikalle. Menestyäkseen muuttuvassa maailmassa Suomi tarvitsee mm. aktiivista, suunnitelmallista ja kohdennettua työperusteista maahanmuuttoa. Ihmisten liikkuvuus edellyttää Suomelta sekä avoimuutta että maahanmuuton hallintaa.

Kärkiteeman sisältö: Maahanmuutto, kotoutuminen (integroituminen) ja turvallisuus. Kansallisten vaikutusten ohella maahanmuuttopolitiikalla on suora yhteys ulko- ja kehityspolitiikkaan. Yhteydet maahanmuuton ja yhteiskunnallisen kehityksen välillä on tiedostettu niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin, mutta ne eivät vielä riittävästi heijastu käytännön toimintaan. Siksi on lisättävä tietämystä muuttoliikkeen ja kehityksen myönteisestä ja kielteisestä vaikutuksesta toisiinsa. Tämä mahdollistaa toimimisen eettisesti kestäväällä tavalla ja ehkäisee muuttoliikkeestä aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia.

Tutkimuksen keinoin luodaan edellytyksiä tehostaa mm. työperusteisen maahanmuuton koordinaatiota ja kotouttamistoimenpiteiden yhteensovittamista eri hallinnonalojen toimenpiteiden kesken.

Maahanmuuttokysymykset ovat osa useiden hallinnonalojen ja eri viranomaisten toimintaa. Vastuujakojen tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset, mutta samalla hallinnon tulee toimia kokonaisuutena.

Ministeriöiden välisen yhteistyön lisäksi tarvitaan nykyistä enemmän myös muiden toimijoiden, ennen muuta kuntien ja valtion, yhteistyötä.

Tutkimuskysymykset:

- 1) Mistä tekijöistä muodostuu maahanmuuttajan turvallisuus ja erityisesti, mitkä tekijät aiheuttavat turvattomuutta vastaanottavassa tahossa ja/tai tulijoissa? Kuinka turvattomuutta tuottavat ongelmat ratkaistaan, ja kenen toimesta ja millaisin toimenpitein?
- 2) Kattava kuva maahanmuuton nykytilasta ja lähitulevaisuudesta? Miten luomme edellytykset tarkastella maahanmuuton, kotoutumisen ja turvallisuuden hyviä ja huonoja käytäntöjä sekä keskeisiä ongelmia?
- 3) Millä keinoin varmistamme maahanmuuton vaikutusten pitkäaikavälin vaikutusten systemaattisen seurannan ja tutkimuksen sekä tätä kautta saatavan tiedon hyödyntämisen?
- 4) Miten varmistamme kansainvälisten tietojen ja kokemusten täysimääräisen hyödyntämisen (mm. kehitys Pohjoismaissa ja Alankomaissa sekä ns. Kanadan mallin tulokset)?
- 5) Taloustieteiden, yhteiskuntatieteiden, ml. sosiologian, sekä humanististen tieteiden yhteistyön kehittäminen maahanmuuttoa koskevassa tutkimuksessa?

13.05.2014

2. Turvallinen yhteiskunta menestyksen ja hyvinvoinnin mahdollistajana

Hakukierroksen tavoite: Painopistealue jäsentää ja konkretisoi niitä tarpeita ja toimia, joita liittyy valtioneuvoston 2010 antamaan periaatepäätökseen yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta. Strategiassa on määritetty yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja niiden tavoitetilat, elintärkeitä toimintoja vaarantavat uhkamallit ja niihin liittyvät mahdolliset häiriötilanteet, toimintojen turvaamisen ja jatkuvuuden suunnittelun edellyttämät ministeriöiden strategiset tehtävät, häiriötilanteiden hallinnan edellyttämät kriisijohtamisen perusteet, strategian toimeenpanon seurannan ja kehittämisen sekä varautumisen ja kriisijohtamisen harjoitteluun liittyvät periaatteet. Strategian tavoitteena on ollut välttää voimavarojen päällekkäinen kehittäminen ja tilanne, jossa jokin elintärkeiden toimintojen turvaamisessa tarvittava suorituskyky jäisi kehittämättä. Tässä hahmotetut tietotarpeet tukevat ja turvaavat strategian toimeenpanossa tunnistettuja tietotarpeita ja –aukkoja. Teemaan sisältyy muun muassa kysymyksiä julkisten turvallisuuspalveluiden (kokonaisturvallisuus) kustannus-hyötyanalyysistä ja vaikuttavuudesta.

Tutkimuskysymykset:

- 1) Valtakunnallisen varautumisen tehtävien ja toiminnan järjestelyiden vahvuudet ja heikkoudet nykytilassa sekä niiden kehittämistarpeet?
- 2) Miten turvallisuus ja varautuminen alue- ja paikallistasolla ovat kehittyneet viimeisten vuosikymmenten aikana? Miten varautumista tulisi alue- ja paikallistasolla kehittää?
- 3) Miten julkisen hallinnon muutokset ovat vaikuttaneet turvallisuussidonnaisten palvelujen laatuun ja saatavuuteen?

13.05.2014

3. Kärkiteema: Uudet teknologiat mahdollisuutena ja uhkana

Hakukierroksella 1/2014 kärkiteeman painopisteenä on kansallisen kyberosaamisen kartoittaminen ja kehittäminen.

Hakukierroksen tavoite: Luodaan kokonaiskuva kyberosaamisen nykytilasta keskittyen alan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI). Lisäksi halutaan ennakkointia tulevaisuuden mahdollisuuksista ja ehdotuksia alan TKI-toiminnan kehittämiseksi. Selvitys vaatii monitieteistä lähestymistapaa, jossa muun muassa luonnontieteet, humanistiset tieteet, yhteiskunnalliset ja tekniset tieteet kohtaavat. Työssä tulee hyödyntää jo tehtyjä selvityksiä kyberosaamisesta.

Kärkiteeman sisältö: Suomen kyberturvallisuusstrategiassa ja toimeenpano-ohjelmassa on tunnistettu tarve kyberosaamisen tarkemmalle kartoittamiselle. (Valtioneuvoston periaatepäätös 24.1.2013). Suomessa ei nykyisellään ole kokonaiskuva kyberosaamisen nykytilasta eikä riittävää pohjaa alueen TKI -kapasiteetin kehittämiseen (osaaminen, infrastruktuuri ja resurssit hallinnonaloilla, elinkeinoelämässä ja tiedeyhteisössä). Tutkimuksessa selvitetään kokonaisvaltaisesti kyberturvallisuuteen liittyvän osaamisen ja tiede- ja tutkimustoiminnan kannalta keskeisten osa-alueiden tilanne ja arvioidaan kypsyystaso, erityisenä kohteena kyberturvallisuuden koulutuksen sekä TKI-työn edistäminen. Samalla varmistetaan kansallisen tutkimustoimintaan liittyvän infrastruktuurin toimintavarmuus ja käytettävyys sekä tietojen luottamuksellisuus, eheys ja saatavuus, mukaan lukien kulttuurin ja tutkimuksen digitaalisten tietovarantojen hallinta ja pitkäaikaissäilytys. Selvityksessä edistetään kybertoimintaympäristön kansallista ja kansainvälistä koulutus- ja tutkimusyhteistyötä. Selvityksessä tehdään laajapohjaista yhteistyötä eri tieteenalojen kesken ja poikki ministeriöiden toimialojen.

Tutkimuskysymykset:

- 1) **Kokonaiskuva kyberosaamisen nykytilasta.** Mikä on Suomen kyber-TKI-osaamisen tämän hetkinen taso huomioiden mm. osaamisalueet, osaamisen puutteet ja vahvuudet, resurssit, verkostot, toimintatavat ja infrastruktuuri, ja mitkä tahot ovat keskeisimmät toimijat? Nykytila tulee suhteuttaa kansainväliseen tilanteeseen. Nykytila-analyysin tulee olla toistettavissa myöhemmin ja menetelmien hyödynnettävissä avoimesti.
- 2) **Tietoteknisen infrastruktuurin tila.** Miten varmistetaan kansallisen TKI-osaamisen kannalta kriittisen tietoteknisen infrastruktuurin resursointi, toimintavarmuus ja käytettävyys sekä taataan tietojen luottamuksellisuus, yksityisyyden suoja, eheys ja saatavuus, mukaan lukien kansallisesti merkittävien kulttuurin ja tutkimuksen digitaalisten tietovarantojen hallinta ja pitkäaikaissäilytys?
- 3) **Ennakkointi tulevaisuuden mahdollisuuksista.** Mitkä ovat Suomen tulevaisuuden kannalta keskeiset kyberosaamisalueet, painopisteet, priorisoidut muutostarpeet ja havainnoista seuraavat käytännön toimenpiteet? Miten TKI-toiminnalla vahvistetaan kyberturvallisuusstrategian toteutumista? Miten osaamista kehittämällä hyödynnetään digitalisaatiota sekä edistetään tietoyhteiskuntaa ja alan liiketoimintamahdollisuuksia? Miten Suomen kansainvälistä houkuttelevuutta investointikohteena voidaan lisätä? Ennakkointianalyysin tulee olla toistettavissa myöhemmin (menetelmät hyödynnettävissä avoimesti).
- 4) **Kehittämissuosituksien ja jatkotutkimustarpeet.** Miten kohtien 1, 2, 3 havainnot vaikuttavat toimijoiden profiloitumistarpeeseen? Miten toimijoiden ketju saadaan osaamisen ja hyödyntämiskyvyn näkökulmasta toimimaan tehokkaasti?

13.05.2014

Hakemusten arviointi

Selvitysten/tutkimusten tulee tuottaa tuloksia 30.9.2015 mennessä ja olla valmiita 31.12.2015 mennessä.

Hakemusten arviointiprosessia koordinoi sisäministeriö. Vastuuministeriöllä on oikeus neuvotella hakijoiden kanssa hankesuunnitelmien tarkistamisesta, ehdotettujen hankkeiden liittämistä yhteen suuremmiksi kokonaisuuksiksi tai näiden mahdollisista suuntaamistarpeista. Tämä mahdollistaa selvitysten sisällöllisen ohjauksen ja niiden toteuttajatahojen verkottamisen monialaisuus, horisontaalisuus ja kokonaisvaltaisuus huomioiden.

Vastuuministeriö valmistelee saapuneiden ehdotusten vertailun ja päätösehdotukset saaduista hanke-esityksistä. Tämän jälkeen tutkimus-, ennakointi- ja arviointi -jaosto käsittelee ehdotuksia. Jaosto voi tarvittaessa käyttää myös ulkopuolisia asiantuntijoita hakemusten arvioinnissa. Hakujen arvioinnissa korostetaan seuraavia asioita:

1. Sopivuus valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteisiin (relevanssi)
 - yhteensopiva valtioneuvoston tutkimussuunnitelmassa esitettyjen päätöksenteon kysymysten ja tietotarpeiden kanssa
 - oikea-aikaisesti hyödynnettävissä valtioneuvoston päätöksenteossa
 - lisäarvoa ja merkitystä päätöksenteon ja sen valmistelun vahvistumisessa
2. Ongelma- ja ratkaisukeskeisyys:
 - tunnistaa ja tarjoaa ratkaisuja selvitys- ja tutkimussuunnitelmassa määriteltyihin ongelmiin ja kysymyksiin
 - vaikuttavuus: kykenevyys ratkaisulla tuottaa niitä tuloksia ja hyötyjä, joita suunnitelma sisältää
3. Suunnitelmallinen viestintä
 - tunnistaa ja tarjoaa ratkaisuja oikea-aikaiseen ja tehokkaaseen viestintään
4. Lisäksi arvioidaan hankkeen laatua ja toteutettavuutta:
 - hakijan/tutkimusryhmän pätevyyttä
 - hankkeen yhteistyösuhteita muihin hankkeisiin, jotka edistävät kansalaisten, tieteen ja tutkimuksen, sekä yritysten ja viranomaisten valmiuksia hyödyntää kybertoimintaympäristöä turvallisesti.
 - selvitys- ja tutkimussuunnitelman toteuttamiskelpoisuutta

Kullakin arviointiulottuvuudella vertailu tehdään asteikolla yhdestä viiteen (1=heikko, 5= erinomainen).